

Nova akcija Fonda za zaštitu životne sredine RS i udruženja "Most" iz Gradiške

ZAŠTITIMO BIJELE RODE!

Ciljevi projekta su lociranje i mapiranje gnijezda bijele rode, analiza stanja gnijezda i sagledavanje uslova u kojima se rode gnijezde

PIŠE: Nikolina Brnić, portparol Fonda za zaštitu životne sredine RS

Fond za zaštitu životne sredine Republike Srpske je u saradnji sa udruženjem "Most" iz Gradiške, po Javnom pozivu iz maja mjeseca tekuće godine, uspješno sufinansirao i realizovao projekat pod nazivom "Mapiranje gnijezda bijele rode u Gradišci i njihova zaštita". Ciljevi projekta su lociranje i mapiranje gnijezda bijele rode, analiza stanja gnijezda i sagledavanje uslova u kojima se rode gnijezde. Takođe, jedan od ciljeva je bio i upoznavanje lokalnog stanovništva o važnosti očuvanja biodiverziteta, kao i upoznavanje i podizanje svijesti lokalne zajednice o ugroženosti roda i važnosti ove vrste za ekosisteme.

ŠTA UGROŽAVA BIJELE RODE?

Gnijezda bijele rode mogu se vidjeti na različitim mjestima: na krovovima kuća i dimnjacima, ponekad na drveću kao što je bor ili kruška u blizini ljudskih naselja, na električnim stubovima... U glavne razloge ugrožavanja bijele rode ubrajaju se degradacija i nestanak vlažnih livada i močvara povoljnih za prehranu bijele rode, nedopušten lov i ubijanje, rušenje gnijezda, trovanje pesticidima, stradanje na električnim stubovima, izostanak tradicionalne gradnje (savremeni ravni krovovi ne privlače rode)... Kao mjere zaštite bijele rode preporučuje se zaštita močvara i poplavnih livada, kontrola korištenja hemijskih sredstava, pravilno košenje trave (košenje u visini od 6 do 10 cm), postavljanje nosača za gnijezda, kontrola lova, edukacija stanovništva...

Rezultati istraživanja su pokazali da je na području Opštine Gradiška locirano osamnaest gnijezda bijele rode, što predstavlja najveći broj u Bosni i Hercegovini. Jedan od rezultata je i taj da je na osnovu mapiranih i kartiranih gnijezda izrađena Mapa gnijezda, kao i izrađeni ostali promotivni materijali, koji će se moći u narednom periodu koristiti da bi se motivisala javnost i uticalo na svijest građana u cilju što veće zaštite bijelih roda kao ugrožene vrste.

MAPIRANJE GNIJEZDA BIJELE RODE

U cilju prezentacije rezultata, krajem novembra prošle godine, realizatori projekta, "Udruženje most" organizovali su i okrugli sto na temu "Mapiranje gnijezda bijele rode u Gradišci i njihova zaštita" na kome je bio prisutan i v.d. direktora Fon-

da za zaštitu životne sredine RS, doktor Predrag Tomić. Neki od učesnika su bili i predstavnici Prirodnog parka "Lonjsko polje" iz Hrvatske, predstavnici ornitološkog udruženja "Naše ptice" iz Sarajeva, predstavnici opštine Gradiška, te aktivisti "Udruženja most". U okviru okruglog stola prezentovani su rezultati projekta te su učesnici upoznat sa sprovedenim aktivnostima. Prezentovano je generalno stanje vrste na području opštine Gradiška, kao i na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, te se otvorila rasprava o neophodnim budućim koracima na zaštiti bijelih roda, kao i o novim mogućnostima koje se nadovezuju na ovaj projekat a to je uspostavljanje evropskog sela roda, te razvoj eko turizma.

ZAŠTIĆENA VRSTA

Bijela roda (*ciconia ciconia*) je vrsta pernate divljači koja pripada grupi zaštićenih vrsta sa stalnom zabranom lova. Dužina tijela joj je do 100 cm, a raspon krila do 155 cm. Tijelo joj je bijele boje, osim vrhova krila koji su crne boje. Kod odraslih jedinki kljun i noge su crveni, dok su kod mladunaca tamne boje. Nije pjevačica, ali se lako prepoznaje po klepetanju kljunova i

ritualizovanom ponašanju, pogotovo u vrijeme gniježđenja. Prema najnovijim podacima BirdLife-a svjetska gnijezdeća populacija bijele rode broji 500.000 do 520.000 parova, dok se procjenjuje da evropska populacija broji između 180.000 i 220.000 parova.

Kod nas, zaštita sve divljači, a samim tim i roda, vrši se u skladu sa Zakonom o lovstvu Republike Srpske. Za vrijeme lovstaja ili zabrane lova ova vrsta se ne smije loviti, proganjati, niti namjerno uznemiravati. Šire posmatrano, bijela roda je zaštićena međunarodnim sporazumima: Konvencijom o zaštiti evropskih biljnih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija), Konvencijom o zaštiti migracionih vrsta divljih životinja (Bonska konvencija) i Konvencijom o međunarodnoj trgovini ugroženom vrstama divljih životinja i biljaka (CITES). Na području Evropske Unije roda je zaštićena EU Direktivom o zaštiti ptica. S obzirom da u Republici Srpskoj još uvijek ne postoje zvanične informacije o brojnosti roda kao ni adekvatni zakoni koji štite rode, ovaj projekat bi trebao postaviti osnovu za buduće lokalne, regionalne, nacionalne i internacionalne projekte na temu zaštite biodiverziteta.

